

ÖZET: Öğretim elemanına üvey çocuğunun bakımı için aylıksız izin verilip verilmeyeceği hk. (17/3/2017-1627)

Üniversitenizde öğretim elemanı olarak görev yapan personelin eşinin ilk evliliğinden bir kız çocuğunun bulunduğunu, çocuğun 9/10/2015 tarihinde doğduğunu, çocuğun annesinin doğumda hayatını kaybettiğini belirterek, söz konusu personelin üvey çocuğunun bakımı için 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 108 inci maddesinin (B) veya (C) bendine göre aylıksız izin kullanıp kullanamayacağı hususunda görüş talep eden ilgi yazı incelenmiştir.

Bilindiği üzere, 4/11/1981 tarihli ve 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun 62 nci maddesinde; *"Üniversite öğretim elemanları ve üst kuruluşlar ile üniversitelerdeki memur ve diğer görevlilerin özlük hakları için bu kanun, bu kanunda belirtilmeyen hususlar için Üniversite Personel Kanunu, Üniversite Personel Kanununda bulunmayan hususlar için ise genel hükümler uygulanır."* hükmü ile "İzinler" başlıklı 64 üncü maddesinde; *"Öğretim elemanları yıllık izinlerini, normal olarak, öğrenime ara verilen zamanlarda kullanırlar. Bunların diğer izinleri ile Yükseköğretim üst kuruluşları personelinin ve yükseköğretim kurumları memurlarının izin işleri 657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu hükümlerine göre yürütülür..."* hükmü yer almaktadır. 11/10/1983 tarihli ve 2914 sayılı Yükseköğretim Personel Kanununun "Uygulanacak diğer kanun hükümleri" başlıklı 20 nci maddesinde ise; *"Bu Kanunda hüküm bulunmayan hallerde 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu ile 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu hükümleri uygulanır."* hükmü bulunmaktadır.

657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 108 inci maddesinin (B) bendinde, *"Doğum yapan memura, 104 üncü madde uyarınca verilen doğum sonrası analık izni süresinin veya aynı maddenin (F) fıkrası uyarınca verilen izin süresinin bitiminden; eşi doğum yapan memura ise, doğum tarihinden itibaren istekleri üzerine yirmidört aya kadar aylıksız izin verilir."* hükmü, aynı maddenin (C) bendinde, *"Üç yaşını doldurmamış bir çocuğu eşiyile birlikte veya münferit olarak evlat edinen memurlar ile memur olmayan eşin münferit olarak evlat edinmesi hâlinde memur olan eşlerine, 104 üncü maddenin (A) fıkrası uyarınca verilen sekiz haftalık iznin veya aynı maddenin (F) fıkrası uyarınca izin kullanılması hâlinde bu iznin bitiminden itibaren, istekleri üzerine yirmi dört aya kadar aylıksız izin verilir. Evlat edinen her iki eşin memur olması durumunda bu süre, eşlerin talebi üzerine yirmidört aylık süreyi geçmeyecek şekilde, birbirini izleyen iki bölüm hâlinde eşlere kullandırılabilir."* hükmü, anılan maddenin (E) fıkrasında ise, *"Memura, yıllık izinde esas alınan süreler itibarıyla beş hizmet yılını tamamlamış olması ve isteği hâlinde memuriyeti boyunca ve en fazla iki defada kullanılmak üzere, toplam bir yıla kadar aylıksız izin verilebilir. Ancak, sıkıyönetim, olağanüstü hâl veya genel hayata müessir afet hâli ilan edilen bölgelere 72 nci madde gereğince belli bir süre görev yapmak üzere zorunlu olarak sürekli görevle atananlar hakkında bu bölgelerdeki görev süreleri içinde bu fıkra hükmü uygulanmaz."* hükmü yer almaktadır.

Diğer taraftan, 4721 sayılı Türk Medeni Kanununun "Birlikte evlat edinme" başlıklı 306 maddesinin üçüncü fıkrasında, *"Eşlerden biri, en az iki yıldan beri evli olmaları veya kendisinin otuz yaşını doldurmuş bulunması koşuluyla diğerinin çocuğunu evlat edinebilir."* hükmü, evlat edinmenin hükümlerini belirten 314 üncü maddesinin ilk fıkrasında ise *"Ana ve babaya ait olan haklar ve yükümlülükler evlat edinene geçer."* hükmü yer almaktadır.

Ayrıca, 4721 sayılı Kanunun "Üvey çocuklar" başlıklı 338 inci maddesinde *"Eşler, ergin olmayan üvey çocuklarına da özen ve ilgi göstermekle yükümlüdürler."*

Kendi çocuğu üzerinde velâyeti kullanan eşe diğer eş uygun bir şekilde yardımcı olur; durum ve koşullar zorunlu kıldığı ölçüde çocuğun ihtiyaçları için onu temsil eder." hükmü yer almaktadır.

Bu itibarla,

- Gerek doğum yapan memura gerekse eşi doğum yapan memura 657 sayılı Kanunun 108 inci maddesinin (B) bendi uyarınca verilen aylıksız izin hakkının "doğum" olayına bağlı olması ve hayatta olan çocuğun fiziksel, zihinsel ve duygusal gelişimi için gerekli olan bakımın sağlanmasını teminen kullandırılması sebebiyle öğretim elemanı olarak görev yapan personelin kendisinin doğum yapmaması sebebiyle doğum sebebiyle aylıksız izin hakkının bulunmadığı,

-Öğretim elemanı olarak görev yapan personelin üvey çocuğunu evlat edinmesi halinde mezkur Kanunun 108 inci maddesinin (C) bendi uyarınca aylıksız izin kullanmasının mümkün bulunduğu,

-Bahsi geçen personelin adı geçen Kanunun 108 inci maddesinin (E) bendinde belirtilen hizmet süresine sahip olması halinde ilgiliye mezkur hüküm uyarınca 1 yıl aylıksız izin verilmesinin Kurumunuzun takdirinde bulunduğu

mütalaa edilmektedir.

